

Başvuru Numarası : 2024/2265 - 2024/2294 - 2024/2295 - 2024/2296
Toplantı Tarihi/Sayısı : 27.05.2025/60
Karar Numarası : 2025/305
Başvuran : 1) C.Ö.
2) R.K.
3) D.K.
4) D.Ş.
5) G.G.
6) B.Y.
7) O.K.
8) L.M.
9) B.B.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : 1) İzmir 2 No.lu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
2) Buca Kaymakamlığı Kırklar Cezaevi Jandarma Tabur Komutanlığı
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranların, ceza infaz kurumunda, sohbet hakkından 4 saat süreyle yararlanabildikleri, süreli ve süresiz yayınlardan yararlanma hakkının sayı ile sınırlandırıldığı, posta yoluyla gelen dergilerin kendilerine teslim edilmediği, koğuş ve oda aramalarında görevli personel tarafından eşyalarının dağıtıldığı ve keyfi uygulamalara başvurulduğunu, odalarında bulundurabilecekleri bazı eşyalara sınırlama getirildiği, hastane sevkleri yapılmayarak ve geciktirilerek tedaviye erişimlerinin engellendiği, kendilerine haksız şekilde disiplin cezaları verildiği, birlikte mektup ve kart göndermelerinin yasaklandığı, musluk suyunun temiz ve kaliteli olmadığı, berber ve fotokopi hizmetlerinden yararlanamadıkları, başvuranlardan bazılarının hak ettiği halde tahliye edilmediği, başvuranlardan birinin ziyaretçisinden üst araması sırasında iç çamaşırının çıkarılmasının istendiği ve başvuranlardan birinin nişanlısını ziyaretçi olarak ekleme talebinin reddedildiği yolundaki iddialarına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuranlar, başvuru dilekçelerinde özetle;

a. Mevzuata göre haftalık 10 saat olabilecek sohbet hakkını 4 saat olarak kullanılabildiklerini,

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

b. Süreli ve süresiz yayınlardan yararlanma haklarının sayı ile sınırlandırıldığını, posta yoluyla gönderilen dergilerin kendilerine teslim edilmediğini,

c. İşkence ve kötü muameleye maruz bırakıldıklarını, A.A.A. isimli hükümlünün 8/8/2024 ve 6/9/2024 tarihleri arasında tek kişilik odada tutulduğunu, bu kişiye zorla diz çöktürüldüğünü, kemer ile ayakkabı bağcıklarının zorla alındığını, alındığı hücredeki yatağın dışarı çıkarıldığını, ışıkları kapatmasının yasaklandığını, fiziki ve psikolojik işkenceye tabi tutulduğunu,

ç. Koğuş ve oda aramalarında görevli personel tarafından eşyalarının dağıtıldığını, keyfi uygulamalara başvurulduğunu,

d. Koğuşlarında bulundurulabilecek çamaşır ipinin 2.5 metreyle ve çekpasın 1 adet ile sınırlandırıldığı, bu duruma itiraz ettiklerinde personel tarafından tehdit edildiklerini,

e. D.K.'nin 29/7/2024, L.M.'nin 26/8/2024 ve D.Ş.'nin 13/9/2024 tarihli hastane sevklerinin engellendiğini; D.K.'nin 10/10/2024 ve D.Ş.'nin 30/9/2024 tarihli hastane sevklerinin jandarma tarafından iptal edildiğini,

f. 10/10/2024 tarihinde Kuruma girişteki aramada O.K.'nin ziyaretçisinden iç çamaşırının çıkarılmasının istendiğini,

g. Kantinden satın aldıkları kalemtırış bıçağına sap taktıkları gerekçesiyle B.B., L.M. ve B.Y. hakkında ... sayılı Disiplin Kurulu kararı ile 11 gün hücre cezası verildiğini,

ğ. Ortak mektup gönderimine izin verilmediğini,

h. Musluk suyunun kireçli olduğunu ve kötü koktuğunu, Kurum personeline verilen arıtma suyunun kendilerine verilmediğini,

ı. Yerleri süpürmeyi kabul etmedikleri için berbere çıkarılmadıklarını,

i. Ücreti karşılığında fotokopi çekmelerinin engellendiğini,

j. O.K. ve L.M.'ye haksız şekilde iletişim araçlarından yoksun bırakma cezası verildiğini,

k. B.Y. ve O.K.'nin hak ettikleri halde tahliye edilmediklerini,

l. B.Y.'nin nişanlısını ziyaretçi listesine ekleme talebinin reddedildiğini iddia etmişlerdir.

3. Muhatap İzmir 2 No.lu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumundan alınan yazılı görüşte özetle;

a. Kurumda uygulanan sosyal ve kültürel faaliyetlerin, İdare ve Gözlem Kurulu kararı ile Kurumun terör ve çıkar amaçlı suç örgütleri ile tehlikeli hükümlü statüsünde bulunan ve ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına çarptırılmış mahpusların barındırıldığı yüksek güvenlikli bir kurum olması, çok çeşitli suç tiplerinden kişilerin bulunması da göz önüne alınarak ve hasımlık durumları da değerlendirilerek hazırlanan program dahilinde yürütüldüğü,

b. Mahpusların sosyal ve sportif faaliyetlerinin başka bir odayla birleştirilerek 1'er saat halı ve toprak sahaya, 1 saat kapalı spor salonuna çıkabildikleri ve açık görüş haftası hariç haftalık 4 saat sohbet faaliyetlerinden yararlanabildikleri,

c. Mahpuslara Ocak, Mart, Mayıs, Temmuz, Eylül, Kasım aylarının ilk haftasında, dini bayramlarda, yılbaşında ve kendi doğum günlerinde hediye olarak sadece kitap veya giyim eşyasının kabul edildiği, posta yolu ile gelen kitapların Kuruma kabul edildiği, belirtilen tarihler dışında gönderilen kitapların ise söz konusu tarihlerde mahpuslara teslim edildiği,

ç. Mahpusların bedeli emanet para hesabından karşılanması koşuluyla Basın ve İlan Kurumunda isimleri

olan reklam yayın hakkı bulunan dergi ve gazetelere abone olabildikleri, bu şekilde temin edilen gazete ve dergilerin ilgisine teslim edildiği, mevzuatta dergi hediye olarak sayılmadığından posta yolu ile gelen dergilerin Kuruma kabul edilmediği,

d. Oda aramalarında oluşabilecek güvenlik zafiyeti ve meydana gelebilecek suiistimaller nedeniyle Eğitim Kurulu kararıyla odalarda bulundurulabilecek yayın sayısının 20 kitap ve 20 dergi ile sınırlandırıldığı, ders kitapları, sözlük, anayasa, kanun, yönetmelik kitapçıkları ve dini kitapların bu sınırlamaya tabi olmadığı,

e. A.A.A. isimli mahpusun 8/8/2024 tarihinde bulunduğu odayı yakması nedeniyle farklı bir odaya alındığı, gerçekleştirdiği eylem ile intihar riski olabileceği gözlemlendiğinden ayakkabı bağcıklarının alındığı, gözlem yapılabilmesi için ışıkların açık tutulduğu, kendisinin yalnız kalmak istemesi üzerine tek başına tutulduğu,

f. Kurumda odalara bir duvardan diğer duvara asılabilecek uzunlukta çamaşır ipi ve Adalet Bakanlığı emri gereğince 1 adet çekpas ve 1 adet fırça verildiği,

g. D.K.'nın 29/7/2024 tarihli hastane sevkini gerçekleştirilmesi için mahkum kabul birimine alındığı ancak kendisinin sevke gitmek istemediği, bu sevkini 4/9/2024 tarihinde gerçekleştirildiği, 10/10/2024 tarihli sevkini ise planlandığı ancak yine kendisinin sevke gitmek istemediği,

ğ. L.M.'nin 26/8/2024 tarihli sevki için mahkum kabul birimine alındığı ancak kendisinin sevke gitmek istemediği,

h. D.Ş.'nin 13/9/2024 tarihindeki sevki için mahkum kabul birimine alındığı ancak kendisinin sevke gitmek istemediği, 30/9/2024 tarihli sevkini planlamasının yapıldığı ancak sevkini Jandarma Harekat Merkezi tarafından faaliyet yoğunluğu ve ekip yetersizliği nedeniyle iptal edildiği,

ı. Arama sırasında odalarında bulunan materyallere ilişkin olarak L.M., B.B., B.Y. ve O.K. hakkında disiplin soruşturması başlatıldığı, Disiplin Kurulu tarafından B.B., L.M. ve B.Y. hakkında 11 gün hücre cezası verildiği, O.K. hakkında ise disiplin cezası verilmesine yer olmadığına karar verildiği, bu karara karşı adı geçenler tarafından İzmir İnfaz Hâkimliğine itiraz başvurusunda bulunulduğu, İzmir 4'üncü İnfaz Hâkimliği tarafından B.B.'nin söz konusu disiplin cezası kararına karşı yaptığı itirazın reddine, L.M. ve B.Y.'nin itirazlarının kabulü ile disiplin cezalarının kaldırılmasına karar verildiği, B.B.'nin söz konusu karara karşı bulunduğu itirazın ise İzmir 1'inci Ağır Ceza Mahkemesinin kararı ile reddedildiği,

i. L.M. ve O.K. hakkında önceki bulundukları ceza infaz kurumundaki eylemleri nedeniyle bu kurumların Disiplin Kurulu Başkanlığınca disiplin cezası verildiği, cezalarının bakiye kısmının Kurumlarına nakledildikten sonra infaz edildiği,

j. Kamu düzeni ve suç işlenmesinin önlenmesi genel amacı çerçevesinde cezaevinde güvenliğin ve disiplinin sağlanması amacıyla, kurumun asayiş ve güvenliğini tehlikeye düşüren, görevlileri hedef gösteren, terör ve çıkar amaçlı suç örgütü mensuplarının haberleşmelerine neden olan içeriğe sahip olabileceğinden detaylı bir şekilde incelenerek söz konusu mektupların ivedilikle gönderildiği, başvuruya konu olan 7/10/2024 ve 14/10/2024 tarihleri arasındaki mektupların incelenerek Posta ve Telgraf Teşkilatı aracılığıyla alıcısına gönderildiği, başvuranlara ait bekleyen mektubun bulunmadığı,

k. Kurumda berber bulunmadığından mahpusların odalarında kendilerine ait tıraş makineleri ile tıraş olabildikleri, tek kalan mahpusların Kurum imkanları çerçevesinde tıraş olmasının sağlandığı,

l. İstanbul 26. Ağır Ceza Mahkemesinin 25/10/2024 tarihli kararı ile O.K.'nin, İstanbul 13. Ağır Ceza Mahkemesinin 25/10/2024 tarihli kararı ile B.Y.'nin tutukluluk halinin devamına karar verildiği,

m. İdare ve Gözlem Kurulu tarafından 16/7/2024 tarihli ve ... sayılı güvenlik kolluk araştırması sonucunda hazırlanan araştırma tutanağında olumsuz görüş bildirilmesi nedeniyle B.Y.'nin D.P.'nin ziyaretçi listesine eklenmesi talebinin reddine karar verildiği, söz konusu karara 22/7/2024 tarihinde yapılan itirazın İzmir 1'inci İnfaz Hâkimliğinin 23/7/2024 tarihli kararı ile reddedildiği, bu karara 31/7/2024 tarihinde yapılan itirazın ise İzmir 1'inci Ağır Ceza Mahkemesinin 9/9/2024 tarihli kararı ile reddedildiği,

n. Mahpusların Kurumda bulunan fotokopi atölyesinden İşyurtları Daire Başkanlığının 14/2/2024 tarihli ve ... sayılı yazısının ekinde belirtilen güncel fiyatlar üzerinden yararlanabildiği, mahpusların dilekçelerine istinaden çekilen fotokopilerin bu kişilere satış fişi ile birlikte teslim edildiği ve teslim alındığına ilişkin imza alındığı, D.Ş.'nin dilekçelerine istinaden fotokopi çekim işlemlerinin yapıldığı ifade edilmiştir.

4. Muhatap Buca Kaymakamlığı Kırklar Cezaevi Jandarma Tabur Komutanlığından alınan yazılı görüşte özetle;

a. Hastaneye gidecek mahpusların önem ve öncelik sırasına göre ceza infaz kurumu revir birimlerince kendilerine bildirildiği, devriye mevcuduna göre hangi mahpusun hastaneye gönderileceğinin de revir birimi tarafından belirlendiği, sevk işlemleri öncesinde mahpusların üst araması yapıp evrakları kontrol edildikten sonra teslim alınarak toplu halde sevk işlemlerinin yapıldığı,

b. D.Ş.'nin 13/9/2024 tarihli sevkinin planlandığı ancak kişinin sevk edilmek istemediğine yönelik dilekçe verdiği, 30/9/2024 tarihindeki sevkinin Kurumca iptal edildiği,

c. L.M.'nin 26/8/2024 tarihli sevkinin planlandığı ancak kişinin sevk edilmek istemediğine yönelik dilekçe verdiği,

ç. D.K.'nın 29/7/2024 ve 10/10/2024 tarihli sevklerinin planlandığı ancak kişinin sevk edilmek istemediğini belirttiği ifade edilmiştir.

5. Muhatabın yazılı görüşüne karşı başvurular tarafından yazılı görüş sunulmamıştır.

III. İLGİLİ MEVZUAT

6. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Yargı Yetkisi" başlıklı 9'uncu maddesi şöyledir:

"Yargı yetkisi, Türk Milleti adına bağımsız ve tarafsız mahkemelerce kullanılır."

7. Anayasa'nın "Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı" başlıklı 17'nci maddesine göre; *"Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir. (...) Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz. (...)."*

8. Anayasa'nın "Mahkemelerin Bağımsızlığı" başlıklı 138'inci maddesi şöyledir: *"Hâkimler, görevlerinde bağımsızdırlar; Anayasaya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdanı kanaatlerine göre hüküm verirler. Hiçbir organ, makam, merci veya kişi, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat veremez; genelge gönderemez; tavsiye ve telkinde bulunamaz."*

9. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde; *"Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek"* Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir.

10. Mezkur Kanun'un 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği hükme bağlanmıştır.

11. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in *"Ön incelemenin*

yapılması" başlıklı 48'inci maddesine göre; "(1) Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda; a) Kurumun görev alanına girip girmediği, b) Kurumda incelenmekte ve araştırılmakta olan bir başvuruyla sebepleri, konusu ve taraflarının aynı olup olmadığı, c) Kurum tarafından daha önce sonuçlandırılan bir başvuruyla, sebepleri, konusu ve taraflarının aynı olup olmadığı, ç) Yargı organlarında görülmekte olan veya yargı organlarınca karara bağlanmış uyuşmazlıklara ilişkin olup olmadığı, d) Kuruma başvurmadan önce Kanuna aykırı olduğu iddia edilen uygulamanın düzeltilmesinin ilgili taraftan talep edilip edilmediği, e) Belli bir konuyu içerip içermediği, f) Başvuruda bulunması gereken bilgilerin yer alıp almadığı yönlerinden incelenir. (...)"

12. Mezkur Yönetmelik'in "Karar Türleri" başlıklı 65'inci maddesi şöyledir:

"Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir."

13. Mezkur Yönetmelik'in "Gerekçeli kabul edilmezlik kararı" başlıklı 67'nci maddesi şöyledir:

"(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinin kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.

(2) Ön inceleme aşamasında incelenebilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48'inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir."

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

14. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

15. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

16. Başvuranlar, bulundukları ceza infaz kurumundaki tutulma koşulları ve diğer konular ile ilgili şikâyetlerde bulunmuşlardır.

Başvuranların işkence ve kötü muameleyle maruz kaldıklarına dair iddialarına ilişkin olarak;

17. Başvuranlar dilekçelerinde; işkence ve kötü muameleyle maruz kaldıklarını, bir mahpusun bu kapsamda tek kişilik odaya alındığını, bu kişiye zorla diz çöktürüldüğünü ve kemer ile ayakkabı bağcıklarının alındığını, alındığı odadaki yatağın dışarı çıkarıldığını, ışıkları kapatmasının yasaklandığını; koğuş ve oda aramalarında eşyalarının dağıtıldığını, odalarında bulundurabilecekleri çamaşır ipinin 2.5 metre ve çekpas sayısının ise 1 adet ile sınırlandırıldığı, yerleri süpürmeyi kabul etmedikleri için berberden faydalanamadıklarını iddia

etmişlerdir.

18. Birleşmiş Milletler (BM) Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi'nin 7'nci maddesi şöyledir:

"Hiç kimse işkenceye ya da zalimane, insanlık dışı ya da küçük düşürücü muamele ya da cezalandırmaya maruz bırakılamaz ..."

19. Aynı Sözleşme'nin 10'uncu maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Özgürlüğünden yoksun bırakılan herkese insanca ve kişinin doğuştan sahip olduğu onura saygı gösterilerek davranılır."

20. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) *"İşkence yasağı"* başlıklı 3'üncü maddesi şöyledir:

"Hiç kimse işkenceye, insanlık dışı ya da onur kırıcı ceza veya muamelelere tabi tutulamaz."

21. Anayasa Mahkemesine (AYM) göre kötü muameleye maruz kalması nedeniyle mağdur olduğunu ileri süren kişilerin kötü muamele yasağı kapsamına giren ağırlıkta bir muamele görmüş olabileceklerini gösteren emare ve delil sunmaları gerektiğini belirtmek gerekir (AYM, *Beyza Metin*, B. No: 2014/19426, 12/12/2018, para. 45). Benzer bir kararında AYM, *"Kötü muamele konusundaki iddialar, uygun delillerle desteklenmelidir. İddia edilen olayların gerçekliğini tespit etmek için, her türlü şüpheden uzak, makul kanıtların varlığı gerekir. Bu nitelikteki bir kanıt, yeterince ciddi, açık ve tutarlı emarelerden ya da aksi ispat edilemeyen birtakım karinelerden de oluşabilir. Bu bağlamda kanıtlar toplanırken tarafların takındıkları tutumlar dikkate alınmalıdır. Ancak bu uygun koşulların tespiti halinde bir kötü muamelenin varlığından bahsedilebilir."* şeklinde bir yaklaşım sergilemiştir (AYM, *Cezmi Demir ve Diğerleri*, B. No: 2013/293, 17/7/2014, para. 95).

22. Bir soruşturmanın başlatılabilmesi için öncelikle işkence ve kötü muamele konusundaki iddialar uygun delillerle desteklenmelidir. İddia edilen olayların gerçekliğinin tespit edilebilmesi için her türlü makul şüpheden uzak kanıtların varlığı gerekir. Bu nitelikteki bir kanıt yeterince ciddi, açık ve tutarlı emarelerden ya da aksi ispat edilemeyen birtakım karinelerden de oluşabilir. Ancak bu uygun koşulların tespiti hâlinde bir soruşturma yükümlülüğünün bulunduğu bahsedilebilir (AYM, *C.D. Başvurusu*, B. No: 2013/394, 6/3/2014, para. 28).

23. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), kötü muamele konusundaki iddiaların uygun delillerle desteklenmesi gerektiğine işaret eder (AİHM, *Klaas/Almanya*, B. No: 15473/89, 22/9/1993, para. 30). *"İddia edilen olayların gerçekliğini tespit etmek için her türlü şüpheden uzak, makul kanıtların varlığı gerekir. Bu nitelikteki bir kanıt, yeterince ciddi, açık ve tutarlı emarelerden ya da aksi ispat edilemeyen birtakım karinelerden de oluşabilir."* (AİHM, *İrlanda/Birleşik Krallık*, B. No: 5310/71, 18/1/1978, para. 161; AİHM, *Labita/İtalya*, B. No: 26772/95, 6/4/2020 para. 121.) AİHM'e göre kanıtlar toplanırken tarafların takındıkları tutumlar dikkate alınmalıdır (AİHM, *Tanlı/Türkiye*, B. No: 26129/95, 10/4/2001, para. 109.) ve deliller yeterince sağlam, açık, birbiriyle uyumlu çıkarımların; aksi ispat edilemez maddi karinelerin bir arada var olmasıyla elde edilebilir (AİHM, *Subaşı ve Çoban/Türkiye*, B. No: 20129/07, 9/7/2013, para. 33).

24. İhlal iddiasında bulunan kişinin iddialarını ispat etmesi genel kural olduğundan hukuki ve fiili deliller ile desteklenmeyen başvurular da açıkça dayanaktan yoksun kabul edilmektedir. AYM, ispat yükümlülüğü başvurana ait olmasına rağmen başvurucular tarafından soyut şekilde birtakım hükümlere atıfta bulunulması ancak söz konusu hükümlerin nasıl ihlal edildiğinin açıklanmaması ve ispatlanmaması durumunda başvurunun açıkça dayanaktan yoksun olduğuna karar vermiştir (AYM, *Muhittin Kaya*, B. No: 2013/1213, 4/12/2013, para. 32).

25. Muhatap Kurum tarafından gönderilen belgelerin incelenmesinden; A.A.A. isimli hükümlünün 8/8/2024 tarihinde bulunduğu odayı yakması nedeniyle farklı bir odaya alındığı, gerçekleştirdiği eylem nedeniyle intihar riskini bertaraf etmek için ayakkabı bağcıklarının alındığı, gözlem yapılabilmesi için kaldığı odanın ışıklarının açık tutulduğu, hükümlünün kendi isteği üzerine tek başına tutulduğu; ayrıca muhatap kurumdaki

oda/koşullarda hükümlü ve tutuklu mevcudu göz önünde bulundurularak hükümlü ve tutukluların çamaşırlarını kurutabilecekleri uzunlukta çamaşır ipi kullanılmasının sağlandığı, oda/koşullara birer adet çekpas ve fırça verildiği, Kurumda berber bulunmadığı, hükümlü tutukluların kendilerine ait olan tıraş makinelerinin odalara verilerek tıraş olmalarının sağlandığı, tek kalan hükümlü ve tutukluların ise Kurum imkânları çerçevesinde tıraş edildiği, oda ve koşullar ile ziyaretçi girişlerinde yapılan aramalarda mevzuata aykırı davranıldığı iddialarını destekleyecek nitelikte somut delillerin bulunmadığı, başvuruların işkence ve kötü muameleyle uğradıklarına ilişkin söz konusu iddialarının soyut beyan niteliğinde kaldığı ve somut delillerle desteklenmediği anlaşıldığından, açıkça dayanaktan yoksunluk nedeniyle kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

Başvuranların sohbet hakkının kullanımına dair iddialarına ilişkin olarak;

26. Başvuranlar, haftalık 10 saat olarak uygulanması gereken sohbet haklarının 4 saat olarak uygulandığını, kurumdaki diğer arkadaşlarıyla görüşmeleri kısıtlanarak tecrite tabi tutulduklarını iddia etmişlerdir.

27. Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün 22/1/2007 tarihli Ceza İnfaz Kurumlarının Tahsisi, Nakil İşlemleri ve Diğer Hükümler konulu 45/1 Numaralı Genelgesinin "*Ortak Etkinlikler*" başlıklı 3'üncü bölümünün 1'inci maddesine göre; "*Hükümlü ve tutuklular işledikleri suçlara, kurumdaki davranışlarına, ilgi ve yeteneklerine göre gruplandırılarak, güvenlik bakımından tehlike yaratmadığı ölçüde, kendileri için hazırlanmış iyileştirme programları çerçevesinde eğitim, spor, meslek kazandırma ve çalışma ile diğer sosyal ve kültürel faaliyetlere katılırlar. Bu faaliyetler yüksek güvenliktir kurumlarda ile diğer kurumların yüksek güvenliktir bölümlerinde on kişiyi aşmayacak gruplar hâlinde yürütülür. Programların süresi ve katılacak hükümlü tutuklu sayısı her programın özelliği, güvenlik koşulları ve kurumun olanakları dikkate alınarak idare ve gözlem kurulunca belirlenir. İyileştirme programlarının amaca aykırı sonuçlar verdiği tespit edilen hükümlü ve tutuklular yönünden bu uygulamaya son verilebilir veya gerekli değişiklikler yapılabilir.*"

28. Anılan Genelgenin aynı bölümünün 13'üncü maddesine göre ise; "*Güvenlik bakımından tehlike yaratmadığı ölçüde, idare ve gözlem kurulu tarafından belirlenen istekli hükümlü ve tutuklular, 10 kişiyi aşmayacak gruplar hâlinde ve idarenin gözetiminde, açık görüş alanlarında veya diğer ortak yerlerdeki sosyal faaliyetler çerçevesinde haftada toplam 10 saati aşmamak üzere sohbet amacıyla bir araya getirilebilir.(...)*"

29. İşkence ve kötü muamele yasağı Anayasa'da olduğu gibi pek çok ulusal ve uluslararası insan hakları metinlerinin en temel hükümlerinden biri olup devletin alıkonulmuş kişilere işkence, kötü muamele, gayriinsani ve küçültücü muamele veya ceza uygulayamayacağını ifade etmektedir. Bu doğrultuda devletlerin negatif ve pozitif yükümlülükleri bulunmaktadır (Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu [TİHEK], B. No: 2023/26, K. No: 2023/701, 14/9/2023, para. 15).

30. AYM; yüksek güvenliktir bir ceza infaz kurumunda tutulan mahpusun beden ve ruh sağlığı için uzun süre veya süresiz sosyal yalnızlaştırmaya maruz bırakılmamasının elzem olduğunu ancak tek başına tutma veya tecrit olarak adlandırılacak bir yalnızlaştırmadan bahsedebilmek için sohbet imkânının kısıtlanmasından öte mahpusun diğer tüm iletişim imkânlarının da elinden alınması gerektiğini, Avrupa İşkencenin Önlenmesi Komitesi (CPT)'nin 2011 yılındaki Kırıkkale F Tipi Yüksek Güvenliktir Ceza İnfaz Kurumu için hazırladığı raporda mahpuslara tanınan sohbet hakkının azami bir şekilde kullanılmasını tavsiye ettiğini, bu hususun güvenlik gibi ceza infaz kurumu için kaçınılmaz gerekçelerle kısıtlanmasının tek başına başvuruçunun "*insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye*" tabi tutulduğu anlamına gelmeyeceğini veya tek başına kalma tedbirinin, işlediği suçun niteliği nedeniyle yüksek güvenliktir bir ceza infaz kurumunda tutulmanın pratik gerekleri

çerçevesinde başvuruçunun katlanması gereken elem seviyesinden daha fazla bir eziyete neden olduğunun söylenemeyeceğini belirtmiştir (AYM, *Turan GÜNANA*, B. No: 2013/3550, 19/11/2014, para. 46).

31. Bir muamelenin Anayasa'nın 17'inci maddesinin üçüncü fıkrasının kapsamına girebilmesi için asgari bir ağırlık derecesine ulaşmış olmasının gerektiğini ifade etmek gerekir. Her olayda asgari eşiğin aşıp aşılmadığı somut olayın özellikleri dikkate alınarak değerlendirilmelidir. Bu bağlamda muamelenin süresi, fiziksel ve ruhsal etkileri ile mağdurun cinsiyeti, yaşı ve sağlık durumu gibi faktörler önem taşımaktadır (AYM, *Tahir Canan*, B. No: 2012/969, 18/9/2013, para. 23).

32. AİHM, bir kötü muamelenin AİHS'in 3'üncü maddesi kapsamında değerlendirilebilmesi için belli bir şiddet seviyesine ulaşması gerektiğini; bu asgari seviyenin göreceli olduğunu; vakadaki muamelenin niteliği ve bağlamı, icrasının şekli ve yöntemi, süresi, fiziksel ve ruhsal etkileri ve bazı durumlarda mağdurun cinsiyeti, yaşı ve sağlık durumu gibi koşullara bağlı olduğunu ifade etmiştir (AİHM, *Bouyid/Belçika*, B. No: 23380/9, 28/9/2015, para. 86).

33. Mahkeme ayrıca, ceza infaz kurumu içindeki güvenlik rejiminin düzensizliği ve suçun önlenmesini, cezaevindeki mahpusların korunmasını ve kamu düzenini sağlamayı amaçladığını, bu nedenle cezaevi yetkililerinin güvenlik risklerini azaltmaya ya da sınırlandırmaya çalışan yolları uygulamalarının meşru bir çıkarı olduğunu, mahpus haklarıyla güvenlik rejimi arasında bir denge kurulduğu takdirde sınırlamaların gerekli ve meşru kabul edildiğini belirtmiştir (AİHM, *Nazarenko/Ukrayna*, B. No: 39483/98, 29/7/2003, para. 165).

34. Yukarıda belirtilen Genelge hükümleri ile hükümlü ve tutukluların, "*Güvenlik bakımından tehlike yaratmadığı ölçüde*" ve "*haftada toplam 10 saati aşmamak üzere*" sosyal faaliyetler çerçevesinde sohbet amacıyla bir araya getirilebileceği öngörülmüştür. Genelge'de haftalık 10 saat olarak belirlenen sürenin, asgari değil azami süreyi ifade ettiği tartışmasız olup, tutuklu ve hükümlülere sağlanacak sohbet süresini belirleme hususunda haftalık 10 saati geçmemek kaydıyla cezaevi idaresinin takdir yetkisi bulunmaktadır.

35. Yüksek güvenlikli ceza infaz kurumları terör ve çıkar amaçlı suç örgütlerine üye olanlar ile tehlikeli hükümlü statüsünde bulunan veya ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına çarptırılmış mahpusların barındırıldığı kurumlar olup, bu kurumlarda uygulanan güvenlik rejimi gereğince mahpuslara yönelik sosyal/kültürel faaliyetlerin ve bu kapsamda sohbet hakkının da güvenlik ve asayişin temini amacıyla kısıtlanabileceği tabiidir. AYM tarafından vurgulandığı üzere, yüksek güvenlikli bir ceza infaz kurumunda tutulan mahpusun beden ve ruh sağlığı için uzun süre veya süresiz sosyal yalnızlaştırmaya maruz bırakılmaması elzem olmakla birlikte, tek başına tutma veya tecrit olarak adlandırılacak bir yalnızlaştırmadan bahsedebilmek için sohbet imkânının kısıtlanmasından öte mahpusun diğer tüm iletişim imkânlarının da elinden alınması gerekmektedir.

36. Söz konusu ilkeler ışığında somut olaya bakıldığında; yüksek güvenlikli cezaevi statüsündeki muhatap kurumda, tutuklu ve hükümlülerin sportif faaliyetlerden yararlanabildiği, haftalık sohbet süresinin 4 saat olarak belirlenmesinin mevzuata aykırı bir yönü olmadığı, bu uygulamanın işkence ve kötü muamele yasağı kapsamına girebilmesi için aranan asgari eşiği aşmadığı, bu sebeple kötü muamele yasağının ihlal edilmediği kanaatine varılmıştır.

Başvuranların hastaneye sevk ve tedaviye erişim hakkına dair iddialarına ilişkin olarak;

37. Başvuranlar D.K.'nin 29/7/2024, L.M.'nin 26/8/2024 ve D.Ş.'nin 13/9/2024 tarihli hastane sevklerinin engellendiğini; D.K.'nin 10/10/2024 ve D.Ş.'nin 30/9/2024 tarihli hastane sevklerinin jandarma tarafından iptal edildiğini iddia etmişlerdir.

38. 29/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında

Kanun'un "*Hükümlünün muayene ve tedavi istekleri*" başlıklı 71'inci maddesine göre; "*Hükümlü, beden ve ruh sağlığının korunması, hastalıklarının tanısı için muayene ve tedavi olanaklarından, tıbbî araçlardan yararlanma hakkına sahiptir. Bunun için hükümlü öncelikle kurum revirinde, mümkün olmaması hâlinde Devlet veya üniversite hastanelerinin mahkûm koşullarında tedavi ettirilir.*"

39. 5275 sayılı Kanun'un "*Hastaneye sevk*" başlıklı 80'inci maddesinin birinci fıkrasında; "*Hükümlünün sağlık nedeniyle hastaneye sevkine gerek duyulduğunda durum, kurum hekimi tarafından derhâl bir raporla ceza infaz kurumu yönetimine bildirilir.*" hükmü yer almaktadır. 21/1/2017 tarihli ve 29995 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Yönetmeliği'nin "*Mülki görevlerin esasları*" başlıklı 11'inci maddesinin birinci fıkrasının (g) bendinde yer alan; "*Ceza infaz kurumlarının dış korumalarını sağlayıcı önlemleri alır, tutuklu ve hükümlülerin sevk ve nakilleriyle muhafazalarını sağlar.*" hükmü gereğince ise ceza infaz kurumunda bulunan mahpusların hastane sevk işlemleri Jandarma Komutanlığı marifetiyle gerçekleştirilmektedir.

40. Mahpuslar, kendileri hakkındaki mahkûmiyet veya tutuklama kararı ile hukuken ellerinden alınmayan tüm hakları muhafaza etmektedir (Avrupa Konseyi, Bakanlar Komitesi, Avrupa Cezaevi Kurallarına Dair Üye Devletlere Rec(2006)2-rev Sayılı Tavsiye Kararı, para. 2). Bu bağlamda, Anayasa'nın 56'ncı maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan; "*Devlet, herkesin hayatını, beden ve ruh sağlığı içinde sürdürmesini sağlar...*" hükmüne göre herkesin sağlık hakkı bulunmakta ve bunu sağlama ödevi Devletin yükümlülüğündedir. Sağlık hakkı, uluslararası insan hakları belgesi olan BM Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Sözleşmesi'nin 12'nci maddesinin birinci fıkrasında; "*Bu Sözleşmeye Taraf Devletler, herkesin erişilebilir en yüksek bedensel ve ruhsal sağlık standardından yararlanma hakkını tanır.*" hükmü ile taahhüt altına alınmıştır.

41. "*İnfazın yöntemi ve infaz sürecindeki davranışların mahkûmları özgürlükten mahrum kalmanın doğal sonucu olan kaçınılmaz elem seviyesinden daha fazla sıkıntılı veya eziyetli bir duruma sokmaması gerekir. Ceza infaz kurumunda tutulmanın pratik gerekleri çerçevesinde mahkûmların sağlık ve esenlikleri gibi hususların yeterli bir şekilde güvence altına alınması ve mahkûmlara gerekli tıbbi yardımın sağlanması da insan onuruna yakışır koşulların sağlanması için gereklidir.*" (AYM, Turan Günana, B. No: 2013/3550, 19/11/2014, para. 39).

42. Ceza infaz kurumunda tutulan mahpuslar bakımından Anayasanın 17'nci maddesi devlete kişilerin insan onuru ile bağdaşır koşullarda tutulmalarını sağlama ve infazın yöntemi ile infaz sürecindeki davranışların mahpusları ceza infaz kurumunda kalma dolayısıyla zorunlu olarak ortaya çıkan sıkıntı ve üzüntü seviyesinden daha fazla bir ıstıraba maruz bırakmama pozitif yükümlülüğünü yüklemektedir (AYM, Mete Dursun, B. No: 2012/1195, 18/11/2015, para. 87).

43. Devletlerin işkence ve kötü muamele yasağına ilişkin pozitif yükümlülükleri mahpusların sağlık hakkına ilişkin korumayı kapsamaktadır. Kişinin fiziksel refahı ve kişiye sunulacak tıbbi koruma idarenin pozitif yükümlülüğü kapsamında değerlendirildiğinde mahpusların alıkonulmanın doğasından kaynaklanan zorlukların dışında zorluk ve sıkıntı yaşamaması, insan onuruna uygun bir şekilde sağlıklarının korunması ve gereken tedavi hizmetlerine tam ve zamanında erişebilmesi gerekmektedir (AİHM, Kudla/Polonya, B. No: 30210/96, 26/10/2000, para. 94).

44. AİHM, sözleşmeci bir devletin makamlarının, vatandaşların tümüne sağlamakla yükümlü oldukları tıbbi tedaviyi vermeyi reddederek bir kimsenin hayatını tehlikeye attıkları kanıtlandığında AİHS'in 3'üncü maddesi açısından sorun doğurabileceğini belirtmektedir (AİHM, Kıbrıs/Türkiye [BD], B. No: 25781/94, 12/5/2014, para. 219).

45. Bir mahpusun hekim tarafından muayene edilmesi ve bu bağlamda sağlık hizmetlerinden faydalananı olmasının doğrudan tıbbi yardımın yeterli olduğu anlamına gelmemektedir (AİHM, Hummatov/Azerbaycan, B.No:

9852/03 ve 13413/04, 29/11/2007, para. 116). Yetkililerin kişinin alıkonulduğu süre boyunca sağlık durumuna ilişkin kapsamlı ve düzenli kayıt tutması (AİHM, *Khudobin/Rusya*, B. No:59696/00, 26/10/2006, para. 83) ve tedavi hizmetlerinin hızlı, doğru ve sistematik olması da (AİHM, *Melnik/Ukrayna*, B. No: 72286/01, 28/3/2006, para. 104-106) devletin işkence ve kötü muamele yasağı kapsamında pozitif yükümlülükleri arasındadır. Bu çerçevede ceza infaz kurumunda sunulan sağlık hizmetlerinin halka genel olarak sunulan sağlık hizmetleriyle kıyaslanabilir düzeyde olması beklenmektedir (AİHM, *Blokhin/Rusya*, B. No:47152/06, 23/3/2016, para. 137).

46. CPT'ye göre; mahpusların gözetim altında bulundukları süre boyunca, tutukluluk sürelerinden bağımsız olarak her zaman bir doktora erişimlerinin bulunması gereklidir. Sağlık hizmetleri, doktora danışma talepleri gereksiz gecikme olmadan karşılanacak şekilde düzenlenmelidir (CPT, Cezaevlerinde Sağlık Hizmetleri Raporu, Strazburg, 1993, s. 2).

47. Muhatap Kurumlarca gönderilen belgelerin incelenmesinden;

- D.K.'nın, 29/7/2024 tarihinde İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesi Kulak Burun Boğaz, Ortopedi Manyetik Rezonans Görüntüleme sonuç ve Kardiyoloji kliniklerine gönderilmek üzere mahkum kabul birimine alındığı, adı geçen tek kabinli ring aracı ile gitmek istemediğini beyan etmesi nedeniyle sevk işleminin gerçekleştirilemediği, 4/9/2024 tarihinde İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesi Kulak Burun Boğaz, Ortopedi Manyetik Rezonans Görüntüleme sonuç ve Kardiyoloji kliniklerine sevk edildiği, 10/10/2024 tarihinde İzmir Şehir Hastanesi Ortopedi ve KBB kliniklerine sevk planlaması yapıldığı ancak adı geçen gitmek istemediğini beyan etmesi nedeniyle sevk işleminin gerçekleştirilemediği,

- L.M.'nin, 26/8/2024 tarihinde İzmir Eğitim Diş Hastanesi Çene Cerrahi kliniğine gönderilmek üzere mahkum kabul birimine alındığı, ancak adı geçen tek kabinli ring aracı ile gitmek istemediğini beyan etmesi nedeniyle sevk işleminin gerçekleştirilemediği,

- D.Ş.'nin, 13/9/2024 tarihinde İzmir Eğitim Diş Hastanesi Protez Ölçü işlemi randevusuna gönderilmek üzere mahkum kabul birimine alındığı, ancak adı geçen tek kabinli ring aracı ile gitmek istemediğini beyan etmesi nedeniyle sevk işleminin gerçekleştirilemediği, 30/9/2024 tarihinde D.Ş. da dahil olmak üzere İzmir Eğitim Diş Hastanesine randevulu 8, randevusuz 9 toplam 17 hükümlü/tutuklunun sevk planlamasının yapıldığı ancak Jandarma Harekat Merkezi tarafından faaliyet yoğunluğu-ekip yetersizliği nedeniyle sevk iptal edildiği,

- Adı geçenlerin ring aracıyla hastaneye gitmek istemedikleri hususunun tutanaklarla sabit olduğu anlaşılmıştır.

48. Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri, başvuru dosyasında yer alan dilekçe ve tutanaklar ile konuya ilişkin içtihatlar çerçevesinde yapılan değerlendirmede, muhatap Kurumca adı geçenlerin muayene, tetkik ve tedavilerinin yapılması için Hastaneye sevk işlemlerinin başlatıldığı ancak ilgililerin kendi iradeleriyle gitmek istememesi veya faaliyet yoğunluğu-ekip yetersizliği nedeniyle sevk işlemlerinin gerçekleştirilemediği, sevk işlemlerinin gerçekleştirilemediği hallerde muhatap kurumca yeniden randevu alınarak sevk planlamalarının yapıldığı, hastaneye sevk işlemlerinde kullanılacak araçların başvuranların istediği nitelikte olmamasından bahisle hastaneye gitmeyi reddetmeleri sebebiyle yaşanan gecikmelerin tedaviye erişim hakkının engellenmesi olarak nitelendirilemeyeceği, dolayısıyla mezkûr iddialar bakımından ihlalin söz konusu olmadığı kanaatine varılmıştır.

Başvuranların temiz içme suyuna erişimlerine dair iddialarına ilişkin olarak;

49. Başvuranlar dilekçelerinde; musluk suyunun kireçli olduğunu ve kötü koktuğunu, kantinden su satın almak zorunda bırakıldıklarını, personele arıtılmış su verildiği halde mahpuslara bu imkanın tanınmadığını iddia etmişlerdir.

50. Muhatap Kurum tarafından gönderilen bilgi ve belgelerde; 27/9/2024 tarihinde yapılan su analiz raporlarındaki analiz sonuçlarının 17/2/2005 tarihli ve 25730 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan İnsani Tüketim Amaçlı Sular Hakkında Yönetmelik’e uygun olduğu görülmüştür.

51. TİHEK tarafından 24/10/2022 tarihinde muhatap Kurum olan İzmir 2 No.lu F Tipi Yüksek Güvenlikli Ceza İnfaz Kurumuna gerçekleştirilen ziyaret neticesinde hazırlanan raporda; *"Kurumda 677 m3 hacimli su arıtma tesisi ve 1521 m3 hacimli su deposu bulunmaktadır. Kurumun su ihtiyacının kampüs içerisinde yer alan iki su kuyusundan karşılandığı, içme suyunun kuyu suyunun arıtmaya tabi tutulması suretiyle temin edildiği, ayrıca kantinde pet şişe su satışının yapıldığı belirtilmiştir. İzmir İl Sağlık Müdürlüğü Halk Sağlığı Laboratuvarı tarafından düzenli olarak su analizlerinin yapıldığı ifade edilmiştir. Yapılan incelemede analiz raporlarından suyun içilebilir nitelikte olduğu ve ilgili Yönetmelik’e uygun olduğu anlaşılmıştır."* tespiti yer almaktadır (TİHEK, İzmir 2 No.lu F Tipi Yüksek Güvenlikli Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu s. 7).

52. Bu bağlamda, muhatap Kurumdaki musluk suyunun İnsani Tüketim Amaçlı Sular Hakkında Yönetmelik’e uygun olduğu ve 2023/15 No.lu TİHEK raporunda da belirtildiği üzere başvuruların temiz içme suyuna erişiminin bulunduğu anlaşıldığından, bu kısımdaki iddialar bakımından kötü muamele yasağının ihlal edilmediği değerlendirilmiştir.

Başvuranların ifade özgürlüğünün ihlaline dair iddialarına ilişkin olarak;

53. Başvuranlar dilekçelerinde; odalarında bulundurabilecekleri kitap ve yayınlara sayı sınırlaması uygulandığını, posta yoluyla gönderilen dergilerin kendilerine teslim edilmediğini, fotokopi hizmetinden yararlanılmadıklarını, araştırma, kültürel ve edebi çalışmalarının fotokopilerinin çekilmediğini, ortak mektup ve kart gönderiminin engellendiğini, 7/10/2024 ve 14/10/2024 tarihlerinde gönderdikleri mektup ve kartların kendilerine iade edildiğini, haberleşme özgürlüklerinin ihlal edildiğini iddia etmişlerdir.

54. AYM daha önce verdiği birçok kararında, mahpuslara kargo yoluyla gelen, ziyaretçilerin getirdiği veya mahpusların kendi satın aldıkları süreli ya da süresiz yayınların ceza infaz kurumlarına kabul edilmemesini ifade özgürlüğü kapsamında değerlendirmiştir (AYM, *İbrahim Kaptan* (2), B. No. : 2017/30723, 12/9/2018, para. 23; *Recep Bekik ve diğerleri* [GK], B. No. : 2016/12936, 27/3/2019, para. 24; *Ahmet Sil ve Taner Yay*, B. No. : 2017/35227, 30/9/2020, para. 31). Aynı şekilde AYM, ceza infaz kurumunda bir mahpusun idarece uygun bulunandan daha fazla kitap bulunduramamasına ilişkin yasağı ifade özgürlüğü kapsamında incelemiştir (AYM, *Özkan Kart*, B. No.: 2013/1821, 5/11/2014, para. 49; *Ahmet Uğur*, B. No. : 2020/15499, 2/11/2023, para. 14-15).

55. AYM, mahpuslara verilmesi amacıyla posta yoluyla ceza infaz kurumlarına gönderilen fotokopilerin kuruma kabul edilmediği ya da fotokopi yoluyla çoğaltılması talebiyle ceza infaz kurumu idaresine teslim edilen dokümanların çoğaltılmadığı iddialarının olduğu uyuşmazlıkları da ifade özgürlüğü kapsamında incelemektedir (AYM, *Serhat ÇETİNER*, B. No: 2015/18100, 12/9/2018, para. 24; *Diyadin AKDEMİR*, B. No: 2015/9562, 4/4/2018, para. 15; *Eşref ARSLAN*, B. No: 2014/14655, 18/7/2018, para. 30).

56. AYM, içtihatlarında mahpusların mektup gönderme ve alma hakkını Türkiye Cumhuriyeti Anayasası’nın *"Haberleşme hürriyeti"* başlıklı 22’nci maddesi ile ilişkilendirerek ele almaktadır (AYM, *Kahraman Güvenç*, B. No: 2013/2072, 3/2/2016, para. 20). Anayasa’nın mezkûr maddesine

göre; "Herkes, haberleşme hürriyetine sahiptir. Haberleşmenin gizliliği esastır. (...)" Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin (AİHM) içtihatları incelendiğinde ise mahpusların mektup gönderme ve alma hakkının, AİHS'nin özel ve aile hayatına saygı hakkı başlıklı 8'inci maddesiyle ilişkilendirildiği görülmektedir (AİHM, *Ahmet Temiz/Türkiye*, B. No: 64879/17, 13/9/2022; *Fazıl Ahmet Tamer/Türkiye*, B. No: 6289/02, 5/12/2006, *Mehmet Nuri Özen/Türkiye*, B. No: 37619/05, 2/2/2010).

57. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır. Bu alanlar dışında genel insan hakları ihlali iddiaları kapsamında Kuruma başvuru inceleme yetkisi verilmemiştir. Dolayısıyla, başvurunun salt alıkonulma yerinden yapılmış olması ulusal önleme mekanizması görevi kapsamında incelenmesi için yeterli bulunmamaktadır.

58. Açıklanan mevzuat ve içtihatlar doğrultusunda, başvuranların bu kısımdaki iddialarının işkence ve kötü muamele yasağının ihlaline yönelik olmadığı, başvurunun özünün düşünceyi açıklama ve yayma özgürlüğüyle bağlantılı olarak ifade özgürlüğü ile haberleşme ve özel hayata saygı hakkı kapsamında kaldığı değerlendirildiğinden, bu iddiaların Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 67'nci maddesi uyarınca kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

Başvuranların yargı yetkisinin kullanılması kapsamında kalan iddialarına ilişkin olarak;

59. Başvuranlar kantinden satın aldıkları kalemtraş bıçağına sap taktıkları gerekçesiyle B.B., L.M. ve B.Y. hakkında 11 gün hücreye koyma disiplin cezası verildiğini, L.M. ve O.K.'ye iletişimden yoksun bırakma cezası verildiğini, O.K. ile B.Y.'nin hak ettiği halde tahliye edilmediğini ve B.Y.'nin ziyaretçi ekleme talebinin haksız şekilde reddedildiğini iddia etmişlerdir.

60. Muhatap Kurumun sunduğu bilgi ve belgeler incelendiğinde; odalarında bulunan eşyalara ilişkin tutulan tutanak üzerine İzmir 2 No.lu F Tipi Yüksek Güvenlikli Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü Disiplin Kurulu Başkanlığının 2/10/2024 tarihli kararıyla B.B., L.M. ve B.Y. hakkında 11 gün hücreye koyma disiplin cezası verildiği, bu kişilerin 22/10/2024 tarihinde cezaya karşı İnfaz Hâkimliğine itirazda bulundukları, İzmir 4'üncü İnfaz Hâkimliğinin 21/11/2024 tarihli kararı ile; B.B.'nin söz konusu disiplin cezası kararına karşı yaptığı itirazın reddine, L.M. ve B.Y.'nin itirazlarının kabulü ile disiplin cezalarının kaldırılmasına karar verildiği, B.B.'nin söz konusu karara karşı bulunduğu itirazın İzmir 1'inci Ağır Ceza Mahkemesinin 5/12/2024 tarihli kararı ile reddedildiği anlaşılmıştır.

61. L.M. hakkında verilen cezaya dair iddialara ilişkin olarak muhatap Kurum tarafından sunulan bilgi ve belgeler incelendiğinde; L.M.'ye önceden bulunduğu Bolu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü Disiplin Kurulu Başkanlığının 24/11/2017 tarihli kararı ile "3 ay süre ile haberleşme veya iletişim araçlarından yoksun bırakma cezası" verildiği, söz konusu karara yapılan itirazın Bolu İnfaz Hâkimliğinin 31/1/2018 tarihli kararıyla reddedildiği, İnfaz Hâkimliği kararına karşı yapılan itirazın ise Bolu Ağır Ceza Mahkemesinin 2/4/2018 tarihli kararı ile reddedildiği, 24/6/2021 tarihinde başvuranın önceden bulunduğu kurumda cezanın infazına başlanıldığı, başvuranın muhatap Kuruma nakil olduğu gerekçesiyle cezanın infazına ara verildiği, disiplin cezasının bakiye kısmının infazına 23/7/2024-

21/10/2024 tarihleri arasında muhatap Kurumda devam edildiği anlaşılmıştır.

62. O.K. hakkında verilen cezaya dair iddialara ilişkin olarak, muhatap Kurum tarafından sunulan bilgi ve belgeler incelendiğinde; O.K.'ye önceden bulunduğu Buca Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü Disiplin Kurulu Başkanlığının 13/3/2024 tarihli kararı ile *"1 ay süre ile haberleşme veya iletişim araçlarından yoksun bırakma veya kısıtlama (mektup ve telefon)"* cezası verildiği, söz konusu karara yapılan itirazın İzmir 1'inci İnfaz Hâkimliğinin 24/4/2024 tarihli kararı ile reddedildiği, İnfaz Hâkimliği kararına karşı yapılan itirazın ise İzmir 1'inci Ağır Ceza Mahkemesinin 6/6/2024 tarihli kararı ile reddedildiği, adı geçen muhatap Kuruma nakledilmesinden sonra disiplin cezasının bakiye kısmının 23/7/2024-16/8/2024 tarihleri arasında infaz edildiği anlaşılmıştır.

63. O.K. ile B.Y.'nin hak ettikleri halde tahliye edilmedikleri iddialarına ilişkin olarak, muhatap Kurum tarafından sunulan bilgi ve belgeler incelendiğinde; İstanbul 26'ncı Ağır Ceza Mahkemesinin 25/10/2024 tarihli kararı ile O.K.'nin, İstanbul 13'üncü Ağır Ceza Mahkemesinin 25/10/2024 tarihli kararı ile de B.Y.'nin tutukluluk halinin devamına karar verildiği anlaşılmıştır.

64. B.Y.'nin ziyaretçi ekleme talebinin reddine dair iddialarına ilişkin olarak ise; karara yapılan itirazın İzmir 1'inci İnfaz Hâkimliğinin 23/7/2024 tarihli kararı ile reddedildiği, bu karara 31/7/2024 tarihinde yapılan itirazın ise İzmir 1'inci Ağır Ceza Mahkemesinin 9/9/2024 tarihli kararı ile reddedildiği anlaşılmıştır.

65. 23/5/2001 tarihli ve 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanunu'nun *"İnfaz hâkimliklerinin görevleri"* başlıklı 4'üncü maddesinde *"Hükümlü ve tutuklular hakkında alınan disiplin tedbirleri ve verilen disiplin cezalarının kanun veya diğer mevzuat hükümlerine aykırı olduğu iddiasıyla yapılan şikâyetleri incelemek ve karara bağlamak"* İnfaz Hâkimliğinin görevleri arasında sayılmıştır.

66. 4675 sayılı İnfaz Hakimliği Kanunu'nun *"İnfaz hâkimliğine şikâyet ve usulü"* başlıklı 5'inci maddesine göre *"(1) Ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde hükümlü ve tutuklular hakkında yapılan işlemler veya bunlarla ilgili faaliyetlerin ya da Cumhuriyet savcısının ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin verdiği kararların kanun veya diğer mevzuat hükümlerine aykırı olduğu gerekçesiyle bu karar, işlem veya faaliyetlerin öğrenildiği tarihten itibaren onbeş gün, herhalde yapıldığı tarihten itibaren otuz gün içinde şikâyet yoluyla infaz hâkimliğine başvurulabilir. (...)"*

67. 4675 sayılı İnfaz Hakimliği Kanunu'nun *"İnfaz hâkimliğince şikâyet üzerine verilen kararlar"* başlıklı 6'ncı maddesine göre *"(...) (5) İnfaz hâkiminin kararlarına karşı şikâyetçi veya ilgili Cumhuriyet savcısı tarafından, tebliğden itibaren iki hafta içinde Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre itiraz yoluna gidilebilir. Kanunlarda infaz hâkiminin onayına tabi olduğu belirtilen hususlarda da bu hüküm uygulanır. (6) İtiraz, infaz hakimliğinin yargı çevresinde bulunduğu ağır ceza mahkemesine (...) yapılır. ..."*

68. Anayasa'nın 9'uncu ve 138'inci maddelerinde; yargı yetkisinin münhasıran mahkemelerin uhdesinde olduğu ve bu yetkinin kullanılmasıyla ilgili hiçbir organ, makam, merci veya kişinin mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat veremeyeceği, tavsiye ve telkinde bulunamayacağı hükme bağlanmıştır.

69. Başvuranın iddia ve talebi yukarıda yer alan mevzuat hükümleri ile birlikte değerlendirildiğinde, talebin yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin olduğu, yargılama yapma görevinin münhasıran mahkemelere ait olduğu, 6701 sayılı Kanun'un 17'nci maddesinin dördüncü fıkrası ile Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 40'inci maddesi gereği başvuru konusu teşkil etmeyecek işlemler arasında yer alan başvurunun bu kısmının Yönetmelik'in 48'inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi gereği Kurumun görev alanına girmediği ve inceleme şartlarını taşımadığı gerekçesiyle kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvuruda KÖTÜ MUAMELE YASAĞININ İHLAL EDİLMEDİĞİNE,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

27/5/2025 tarihinde OY BİRLİĞİYLE karar verildi.

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŞ
Üye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Üye

e-imzalıdır

Ünal SADE
Üye